

היכל הוראה

פסקי דינים * תשובות * הוראות

מבי מדרשא "היכל הוראה" • מיסוד שר ההוראה מרן ה"קנה בשם" זי"ע
בראשות בנו נאב"ד היכל הוראה הגאון הגדול רבי משה בראגורסדארפער שליט"א
מגדולי פוסקי דורינו ובעל שו"ת היכל הוראה * יו"ל ע"י איגוד הרבנים תלמידי "היכל הוראה"

גליון נא * פרשת צו תשפ"ד

בין כותלי ההיכל

מתוך שאלות ותשובות ששלחו על שולחן ההיכל לפני מורינו הרב שליט"א פסקי דינים

נשואי בת כהן לישראל

בחור ישראל שהוצע לו בת כהן, הרי אף שכבר אמרו חז"ל במסכת פסחים (מט.) שבת כהן לישראל אין זיווג עולה יפה, הרי שהלכה למעשה שאם הוא בן ישיבה יכול לגמור את השידוך¹. ואף אם אינו תלמיד חכם מופלג עכ"פ צריך שיהיה בקי לכל הפחות במסכת אחת. ואם הוא בחור הלומד בישיבה בקביעות, הרי ודאי אין כלל חשש בכך².

אשה שנתגרשה שני פעמים אם יש לה דין קטלנית

אשה שנתגרשה שני פעמים, הרי שלהלכה אין לה דין קטלנית ומותרת שוב להינשא לבעל שלישי. ובמקום הצורך, כגון שאין הבעל השני ממלא את התחייבותיו בשאר כסות ועונה, ודאי עליה להתגרש ממנה ואין לה לחשוש שלא תוכל להינשא שוב, כיון שאין לה דין קטלנית אחרי שני גירושי³.

דין יחוד בבת בתו

המתארח אצל נכדתו בת בתו הנשואה, יש להקל בזה לאיסור יחוד אף בזמן שחתנו יוצא לתפילות בבית מדרשו או לכולל הוא נשאר בבית ונמצא שהוא מתייחד עם נכדתו, כיון שמעיקר הדין מותר לאדם להתייחד עם בת בתו. ובפרט באופן שבעלה בעיר ויכול להגיע כל רגע, ואע"פ שיודעת שבעלה לא גיע בשעה קרובה כגון שהלך להתפלל, מכל מקום אין להחמיר אחרי שהפוסקים התיירו בזה⁴.

1. ועל אף שמובא בשו"ת מהר"ם שיק (סימן ו) דבחור מופלג וירא שמים יכול לישא בת כהן וזיווגו יעלה יפה, שהרי אנו חייבים לכבדו ואפילו בניק וחכים, וסתמא המצוה הוא גם בזמן הזה, וכיון שאנו חייבין לכבדו בודאי אין גנאי לאהרן ואדרבה לכבדו יחשב עיי"ש. וא"כ משמע מדבריו דעכ"פ צריך שיהיה הבחור ת"ח מופלג וירא שמים ודוקא בחור שהוא מיוחד בתורתו וביראת שמים שלו אבל לא כל בחור שנמצא במסגרת של ישיבה ורוצה ליטול את השם יבוא ויטול ומי שאינו מן המופלגים אינו ראוי לידבק בזרעו של אהרן.

2. כמובא בשו"ת צמח צדק החדש (אהע"ז סימן יא אות ז) שכתב דאין להחמיר כל כך בתלמיד חכם שיהיה ממדרגה הגדולה אלא כל שיודע מסכת אחת כבר נקרא ת"ח ומותר לו לישא כהנת כיון דהאידינא ממילא אין אוכלין בתרומה, וגם משום כיון דכבר דשו ביה רבים עיי"ש.

והנה על דבר מה שנשאל מורינו הרב שליט"א (ח"ב הוראה קמו) על נידון זה ממש, הורה שאין לו לחשוש לכלום ויכול לגמור השידוך הוא דאף דלכתחילה בודאי יש להקפיד על זה אמנם נלע"ד דבזמננו מי שהוא בן ישיבה אפילו אינו בקי במסכת אחת מכל מקום אינו נקרא עם הארץ לענין זה דסוף סוף אם ישב בישיבה ודאי למד ושנה ויש לו ידיעות בתורה ואי אפשר לכנותו בשם עם הארץ.

[וציין מורינו הרב שליט"א למה שכתב הרה"ק הייטב לב מסאטמאר זי"ע בשו"ת אבני צדק (אהע"ז סימן ה) שיש בזה שלש מדרגות, שאם הוא תלמיד חכם ממש יש לו להתאמץ לדבוק בזרעו של אהרן, ובדין הוא שיוטול שכרו ויתעשר כיון שהוא שבח לאהרן. ואם הוא עם הארץ שנאמרו בו ששה דברים בפסחים (מט ע"ב), אסור לו לישא בת כהן, שגנאי הוא לאהרן שזה נדבק בזרעו, וסופו לבוא לידי מיתה או עוני. אבל אם הוא בינוני, שאינו תלמיד חכם ממש ולא עם הארץ גמור, אין בזה לא שבח ולא גנאי לאהרן, ובזה אף שאינו צריך לרדוף לישא כהנת מכל מקום אם נזדמנה לפניו בת כהן ודאי שרשאי ליקחנה]. וזה הבחור השואל שלומד בישיבה ותורתו אומנותו נמצא תורה וכהונה במקום אחד, ובודאי יעלה זיווגם יפה.

3. על אודות מה שנשאל מורינו הרב שליט"א (ח"ב הוראה ק) בדבר אשה שנתגרשה מבעלה ושוב נישאה לאיש אחר והנה הבעל השני אינו מקיים חיובו בשאר כסות ועונה, ועל כן היא רוצה לקבל ממנו גט פיטורין והוא מסכים לגרשה, אלא דא עקא שהאשה שמעה שיש דין שאשה שהיו לה שני בעלים אסור לה להינשא בשלישית כי יש לה דין קטלנית, ומטעם זה היא נמנעת מלהתגרש, ושאל אותה אם בזה תלוי כל גירושיה מבעלה הנוכחי, והשיבה שכן, והגם שכעת אין לה שום דבר ממנו אך אם תקבל דין קטלנית אז יותר טוב לה להשאר עם בעלה הזה מלהשאר בלא כלום וכמו שאמרו חז"ל (קידושין ד' ע"ג) טוב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו, אבל אם אכן אין לה דין קטלנית היא רוצה לקבל ממנו גט פיטורין.

והנה אחרי שחקר ודרש מורינו הרב שליט"א כל הפרטים ושמע שנכונים דבריה, הורה לה לקבל גט פיטורין ואין לה לחוש שהרבנים יאסרו עליה לינשא בפעם שלישית מדין קטלנית דהרי הרמ"א (אהע"ז סימן ט' סעיף א') נקט כדעה שאין לה דין קטלנית שכתב בזה"ל: יש אומרים דהוא הדין אשה שנתגרשה שני פעמים, אין לישא אותה. אבל יש אומרים מיתה דוקא, וכן עיקר. ע"כ. ועיין אוצר הפוסקים (שם ס"ק כ"א).

4. בתשובה (ח"ב הוראה קטא) הוסיף מורינו הרב שליט"א שכן כתב הב"ח ומביאו הפתחי תשובה להלכה (אהע"ז סימן כב סק"ב) ואפילו שהן נשואות, והגם שהנודע ביהודה (תנינא סימן יח) אוסר יחוד בנכדתו ומביאו הפתחי תשובה (שם ובסימן קנה סק"י). ועיי' עוד למה שכתב הרב בן איש חי בספרו עוד יוסף חי (פר' שופטים אות ג') שאחר שהביא דברי הב"ח שהתיר להתייחד עם בתו ועם בת בתו הוסיף עוד שהוא הדין בבת בנו וכל יוצאי חלציו שרי, והביא דמה שאסר הנודע ביהודה הוא משום דאשתמוטי מנייה דברי הב"ח וכן הלכה כב"ח.

מה שעלה על שולחנו של מורינו הרב שליט"א בדבר עסק ביש בענין גרושה שעומדת לינשא בזמן הקרוב ועתה באו בני משפחת האשה להיכל הוראה והם חוששים שהגט שקיבלה מבעלה הראשון אינו גט והיא זקוקה לגט שני ועדיין אשת איש היא לבעלה הראשון דהיות ובעלה הראשון היה כהן ועכשיו נודע להם שלבעלה הראשון הוצע שידוך עם גרושה ומחמת שהוא רוצה בנישואין אלה הוא עצמו רוצה לערער על כהונתו ואחר שיצא דינו שאינו כהן יוכל לישא את הגרושה [ובאמת דבעלה הראשון הוא קל דעת וגם אם לא יקבל היתר לנישואיו עם הגרושה, ידור עמה באיסור], והנה אם יתקבל הערעור של הבעל הראשון לכאורה נמצא שהגט שנתן לאשתו הראשונה הוא גט פסול מאחר ושם הוזכר שהוא כהן, ועתה אם יתברר שבאמת אינו כהן, אכתי אשתו הראשונה אשת איש הוה ואינה יכולה לינשא קודם שתקבל גט נוסף מבעלה הראשון.

והורה מורינו הרב שליט"א שאשה זו אינה צריכה להתייחס למעשיו הקלוקלים של הבעל הראשון ויכולה לינשא בשופי ואינה צריכה לחוש לכלום ואין עליה שום חשש של אשת איש ואפילו אם הבעל הראשון יוכיח להדיא שאינו כהן מכל מקום הגט כשר כדת וכדין.

וטעמו ונימוקו אמר דפשוט הוא דאחר שבשעה שקיבלה האשה את גיטה מבעלה הראשון היה הבעל הזה מוחזק בכהונה וזה שמו וזה זכרו פלוני הכהן, ועל כן אף שעכשיו ישתנה שמו כשרות הגט במקומה עומדת, הגע בעצמך אם אדם ישנה את שמו מחמת חולי או מחמת ענין אחר, וגרושתו כבר נישאת על סמך הגט שקיבלה מבעלה הראשון וכי נאמר שהגט בטל למפרע, זה ודאי אינו.

וציין לדברי השולחן ערוך (אבן העזר סי' קכט ס"א) אם כתב חניכתו וחניכתה כשר, ע"כ. והואיל ובנדון דידן התואר הכהן הוא חניכתו של הבעל הראשון בשעה שנתן את הגט, ואפילו אם באמת אינו ממשפחת הכהונה סוף סוף זהו כינויו, ועיין בבית שמואל (שם ס"ק א) דחניכה שהכל קורין אותו בו כותבים לתכחלה.

וכן הדבר מבוארים בחזון איש (הל' גיטין סי' צב ס"ק כ"ה) דהיות והטעם שאפילו המגרש בכינוי או אפילו שם אביו הוא בשביל הכרת המגרש והמגרשת על פני הארץ ועל כן אם מכירים אותו במקום כתיבת ונתינת הגט בשם שכתוב בגט, אינו פוסל הגט והגט בכשרותו עומד.

ועל כן פשוט הוא בנדון דידן אף שיסיר את כהונתו (והוא רחום יכפר עון) וגם יפסיק להשתמש בתואר כהונתו, הגט במקומו עומד היות ובשעת נתינתו זה היה שמו וזה היה כינויו.

ובירך את האשה הזאת שה' הטוב יהיה בעזרה לינשא לבעל הראוי לה ולהעמיד דורות ישרים מבורכים

מילי דהוראה

על דבר מה שבאו אצל מורינו הרב שליט"א כמה תלמידי חכמים והם טוענים על מה שמכו ועדות הכשרות ליתן הכשר לפסח על פטריית והרי פטריית אלו מגדלים אותם היום באופן מלאכותי על גבי פרקע מזין כשמתחתי יסנם במצע חייטים מבושלים שהוא חמץ גמור ועליהם גדלים הפטריית ואמר להם מורינו הרב שליט"א שאין על פטריית עליהם שום חשש חמץ אף על פי שגדלו על מצע שיש בו חמץ גמור והטעם שעיקר הגידול נעשה מכח דבר מעופש שאינו ראוי לאכילת כלב ולא מהחטים ונהפכו כל הגידולים להיתר ומי שרוצה להחמיר יחמיר על עצמו. ובאמת שענין זה כבר עלה על שולחן היכל הוראה בשנה שעברה כמה שעות לפני כניסת חג הפסח כאשר קמו עוררים והתריעו על ענין זה עד שהכריזו בשער בת רבים שכל אלו שהשתמשו בפטריית הנ"ל צריכים להגעיל הכלים ולשרוף התבשילים ואז פנו אל מורינו הרב שליט"א והוא ענה תשובה קצרה מחמת הזמן הדחוק בזה"ל: כבוד הרה"ג ר' דן שכטר שליט"א מו"ץ ומגדולי הלומדים בעיה"ת קרית ספר יצ"ו בענין שאלתך על דבר שנתעורר רעש גדול בעירכם בענין פטריית שימורים שאין לאכלם בפסח מחמת גידולם על מצע חמץ. הנני בזה כעת בקוצר מילין מחמת קוצר הזמן מריבוי השאלות ערבי פסחים, ועוד חזון למועד בעיה"ת.

הנה אין זו שאלה חדשה כעת, אלא כבר נידון דבר זה על שולחן רבני ועד הכשרות של העדה החרדית בעיה"ק ירושלים לפני עשרים שנה תשס"ג, ופסקו להיתר ואין על הפטריית האלו שום חשש חמץ אפי' שמקור הגידול היא על מצע מחיטים ולא מקטניות, וההיתר נידון מכמה טעמים כפי שמובא בפרוטוקול הדיון וכן דן בזה בשעתו מרן בעל שבט הלוי זצוק"ל, והמסקנה להלכה למעשה שאין חשש חמץ, וכשרים לכתחילה לפסח, ועיקרי הטעמים הם, שאין לאסור גידולי חמץ שגדלו לפני הפסח לאכלם בפסח, ונהפך כל הגידולים להיתר, ועוד דעיקר הגידול הרי נעשה מכח דבר מעופש ולא מהחטים עצמם ומזה מפריחים הפטריית ודבר זה אינו ראוי אפי' לאכילת כלב, ע"י כל זה בתשובתי שבט הלוי חלק ח' סי' קי"ד. ע"כ נלענ"ד כי הדבר מותר לכתחילה ומי שרוצה להחמיר יחמיר לעצמו, אבל ח"ו לומר שמאכלים חמץ לישראל.

הכו"ח בברכת חג פסח כשר ושמה משה בראנדסדארפער

היכל הוראה
 מוסד נאמן שיהא שר הוראה מן רבני הקהלה בש"י ויקרא
 בראשות נגיד האחר ונר"ה מורינו רבי כ"ס בראנדסדארפער שליט"א נאצי ורבל הוראה
 רבנו זונפלד 3 ירושלים חו"ל | טל' 052-5322775 | דוא"ר 5322775@gmail.com | ק"ר 5860359

תזכורת
לבחורי הישיבה הלומדים כאן באה"ק
ושבים לביתם לחג הפסח בחו"ל

על רבב הסרת מכושול שחזורת ונשנת מירי שנה בשנה והריכה שאלות בהלכה על ענין חמץ בפסח שעולות על שולחן החיכל בימי חג הפסח עצמו ולאחר חג הפסח ואז הוא כבר לאחר מעשה שעברו על איסור "כל יראה וכל ימצא" הח"ל והוא מעוות לא ויכל לתקון.

על כן קודם שיצאו לחו"ל צריכים לדעת:

- חובב הכריחה חל על כל אדם ואדם מחברי החו"ר והחיה שעובד את דירתו בתוך לי יום קודם הפסח בתקנת חו"ל (א) שיפנה ט"ח שבתוך את החמץ.
- כל בחור יעשה מכירת חמץ לחמץ של.
- ויותר טוב שיעשו מכירת י"ב בעדים בארץ ישראל קודם יציאתם.
- וגם שוב שבטל החמץ של לי בארץ ישראל בכלל ירד ולא ביומו.

יש אפשרות למכירת חמץ ב"היכל הוראה" משלמים יום קודם החג מכירה י"ג ו"ד שטר הרשאה פרטי ובל"ל

בברכת
 א כשר"ן פריילאכן פסח

הלכה והוראה בישראל

תשובת מורינו הרב שליט"א שאין לצלות הזרוע שמניחים על הקערה לבלי הסדר אלא בצלי על גבי רשת ולא בהחזקת הזרוע על ידי מזלג או על ידי שפוד של עץ (חזון משפוד של רימון)

של רימון א"ר חיה בר בא כל העצים בוצצין משקין ושל רימון אינו בוצץ משקין. מה אנו קיימין אם בלחץ אפילו של רימון בוצץ אם ביבישין אפילו כל העצים אינו בוצצין. אלא כיני כל העצים יבישין מבחוץ ולחין מבפנים רימון יבש מבחוץ יבש מבפנים, ע"כ.

ומדברי הרמב"ם שכתב "היו בוררין לצלייתו" קצת משמע דלכתחילה אף שאר עצים כשרים לצליה [ועיין בשיירי הקרבן (ירושלמי פסחים ס"ט) שהקשה מדברי המשנה בפ"ב דתמיד דתנן התם כל העצים כשרין למערכה חוץ משל זית ושל גפן ומסקין בש"ס שם הטעם משום שנותנין מים, וקשה דמכאן משמע דבכל העצים יש בהם מים חוץ משל רימון, ועל זה מתרץ דשאני הכא שהיה מניחין העץ שלם בעיגולו יש לחוש שהוא לח מבפנים אבל בעצי מערכה שהיו מבקעין אותן ליכא למיחש למידי חוץ משל זית וגפן שמובלעין בהן מים רבים], ובספר מלאכת שלמה על משניות (פסחים פ"ו מ"א) דקדק מלשון הרמב"ם "היו בוררין לצלייתו" דשפוד של רימון הוא רק מצוה מן המובחר אבל בדיעבד כל שפוד של עץ כשר, והכי משמע בבבלי דהקשה וניתי שפוד של מתכות. ומתרץ קמטוי מחמת השפוד ורחמנא אמר צלי אש ולא צלי מחמת דבר אחר. והדר פריך וניתי של דקל ושל תאנה, מפיק מיא והוי כמבושל. ולא קאמר ורחמנא אמר לא תאכלו בשל ומבושל במים, אלא קאמר דהוי כמבושל. משמע שאינו מבושל ממש אלא דמי למבושל מדרבנן. והכי מסתבר שגדר בישול הוא כשמתכנסים המים בכלי, אבל בזריקת טיפי מים על הצלי לא נפק מכלל צלי, עכת"ד.

והעולה מכל הנ"ל דאפשר לצלות הזרוע על גבי רשת של ברזל כיון שהאור שולט בו אולם אין לצלות עם שפוד של ברזל דהברזל מתחמם וצולה הבשר שנוגע בו מכל צדדיו ואינו צלי אש, וכמו כן אין לצלות הזרוע כשהוא תחוב במזלג ששיניו נמצאים בתוך הבשר הוהו כמו צלי עם שפוד של ברזל שאסור לעשות כן בקרבן פסח כמו כן לכתחילה לא יצלה עם שפוד של עץ (אם לא בשפוד של רימון שאין בו מים).

ונזכה במהרה בימינו לאכול מן הזבחים ומן הפסחים עוד בשנה זאת

הכותב לכבודה של תורה
 משה בראנדסדארפער

יום שני ח אדר שני תשפ"ד
 בבי מדרשא היכל הוראה ירושת"ו

אל כבוד הרה"ג ... שליט"א מו"צ בעיה"ת מודיעין עילית

אודות הערתך בדבר צליית הזרוע שמניחים לבלי הסדר על גבי הקערה ויש הרבה שבשעת הצליה מחזיקים הזרוע עם מזלג או שפוד של עץ (לא של רימון) והערת דאולי לא שפיר עבדי.

כתב המחבר (סי' תעג ס"ד) והבשר נהגו שיהיה זרוע, ונהגו שהבשר יהיה צלי על הגחלים, ע"כ. והלבוש (סי' תעג ס"ה) כתב ח"ל: ונהגו לצלות הזרוע זכר לפסח שהיה צלי ולא מבושל, ע"כ ובהג"ה שם כתב: ומה שנהגין לצלות על הגחלים, היינו משום שהוא זכר לפסח ופסח לא היה נצלה אלא בשפוד של רימון, ואם נחזר אחר שפוד של רימון יהיה טורח גדול, משום הכי אין צולין אותו בשפוד אלא על גחלים בלא שפוד, וכן כתב שם המשנה ברורה (ס"ק כ"ט) בשם המגן אברהם דאף שהיה הפסח נצלה לכתחלה בשפוד מ"מ כיון שאין נצלה אלא בשפוד של רימון שטורח לחזור אחריו לפיכך די לנו בצלי ע"ג גחלים שיוצאין מעיקר הדין גם בקרבן פסח, ע"כ.

עכ"פ מבואר דצליית הזרוע צריך שתהיה דומה לצליית קרבן פסח ונחזי אנו בדברי הרמב"ם בדיני קרבן פסח (הל' קרבן פסח פ"ח ה"ט) וז"ל: אין צולין את הפסח על גבי כלי אבן או כלי מתכות שנאמר צלי אש לא צלי דבר אחר, לפיכך אם היה כלי מנוקב כדי שתשלוט בו האור צולין עליו, ואין צולין אותו בשפוד של מתכת שהרי השפוד כולו חם וצולה מקומו, עכ"ל. ומשמע מדברי הרמב"ם דיש חילוק בין כלי מנוקב של מתכת [מה שנקרא רשת לצליה] לבין שפוד דעל גבי כלי מנוקב שפיר אפשר לצלות הפסח ואילו בשפוד אסור והחילוק הוא דבכלי מנוקב האש שולטת בבשר ואילו בשפוד השפוד תחוב בתוך הבשר ואין האש שולטת בבשר שסביבות השפוד.

ובהמשך כתב הרמב"ם (שם ה"ו) ושפוד של רימון היו בוררין לצלייתו כדי שלא יזרוק את מימיו ויבשלהו, ע"כ. ומקור דברי הרמב"ם הוא ממה שכתב הירושלמי (פ"ו ה"ב) וז"ל: למה

איגוד הרבנים
תלמידי היכל הוראה
בארה"ק העונים
לשואלים דבר ה'
זו הלכה

יחשלים	ח'יפה
בית שמש	קרית ספר
ביתר	כתמיאל
בני ברק	טבריה
טל סטון	צפת
אשדוד	אור הגנוז
חצור	נוף הגליל
תעננה	

זמני קבלת קהל במרכז "היכל הוראה" ביחשלים ח' זונפלד 3 טל' 02-5322775

מוצש"ק ומוצאי י"ט מחציה שעה אחרי זמן ר"ת למשך שעה	שבת ויו"ט משעה קודם השקיעה עד רבע שעה קודם השקיעה	ערש"ק וערב י"ט לפנה"צ 11:00 עד 1:00	א-ה מהשעה 10:00 לפנה"צ עד 9:00 בערב רצוף
---	--	--	--

ע"פ תקנת רבינו מרן ה"קנה בשם" ז"ע שאלות דחופות או שאינה סובלת דחי, בכל עת וזמן בימים ובלילות.

בית בנו הדומ"ץ
 הרה"ג שמעון עוזר בראנדסדארפער שליט"א כמה דקות מההיכל
 רחוב רבינו גרשום 5 [כניסה א' קומה 2] י-ם פל' 0527155774

בית מורינו הגאב"ד שליט"א
 מעל בנין היכל הוראה
 טל' 053-3111159 פל' 02-5370033